

- 6948 SAYILI SANAYİ SİCİLİ KANUNU HK
- SANAYİ SİCİLİ KANUNU (6948) Madde 5

"İçtihat Metni"

Davacı : Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü

Vekili : Av. M.B.

Davalı : Maliye Hazinesi Bandırma-BALIKESİR

O L A Y : Balıkesir Valiliği, Bandırma İlçe Tarım Müdürlüğü'nün 21.6.2005 gün ve 1569 sayılı işlemi ile, 6948 sayılı Sanayi Sicili Kanunu'nun 5. maddesine aykırı olarak, yıllık işletme cetvelini süresinde İl Sanayi ve Ticaret Müdürlüğüne vermediğinden bahisle; aynı yasa uyarınca idari para cezası verildiği hususu davacıya bildirilmiştir.

Davacı vekili, söz konusu işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

BURSA 1. İDARE MAHKEMESİ; 4.8.2005 gün ve E: 2005/982, K: 2005/1031 sayı ile, 31.03.2005 günlü ve 25772 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak 01.06.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerinin incelenmesinden, yürürlük tarihinden itibaren sulh ceza mahkemesine başvuru öngörülerek idari para cezalarının idare mahkemelerinin görev alanından çıkarılmış bulunduğu; bu durumda, davacıya 4854 sayılı Yasanın 19. maddesi uyarınca verilen idari para cezasına ilişkin bulunan uyuşmazlığın çözülmesi görevinin 5326 sayılı Yasa uyarınca Sulh Ceza Mahkemesine ait olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karara yapılan itiraz, Bursa Bölge İdare Mahkemesinin, 29.9.2006 gün ve E:2006/833, K:2006/962 sayılı kararıyla onanmış ve karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez, aynı istemle adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

BANDIRMA SULH CEZA MAHKEMESİ; 26.03.2007 gün ve Değ.İş.E:2007/119, Değ.İş.K:2007/ 176 sayı ile, 5560 sayılı Kanunun 31. maddesi ile değişik 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3.maddesi ve 4854 sayılı kanunun 1. madde B bendi uyarınca, idari yaptırım kararına karşı İdare Mahkemesine itiraz olunacağı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karara yapılan itiraz, Bandırma Ağır Ceza Mahkemesinin, 8.5.2007 gün ve E:2007/205, K:2007/276 sayılı kararıyla reddedilmiş ve karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGİN, Ramazan TUNÇ, O.Cem ERBÜK, Ayper GÖKTUNA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 26.12.2007 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözülmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yöntemle uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemeye; idari yargı kararının kesinleşme durumunu gösteren onaylı bir örneğinin Başkanlık yazısı üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği; her ne kadar, davacı vekilince, görev uyuşmazlığının Bursa 3. İdare Mahkemesinin kararına yönelik olduğu ifade edilmekte ise de bu ifadenin sehven yazıldığı; uyuşmazlığın Bursa 1. İdare Mahkemesi ile Bandırma Sulh Ceza Mahkemesi kararları arasında olduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ayla SONGÖR ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 6948 sayılı Sanayi Sicili Kanunu'nun 5. ve 9. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

17.4.1957 tarih ve 6948 sayılı Sanayi Sicili Kanunu'nun 1. maddesinde; sanayi işletmesi ve sanayi işlerinin tanımı yapılmış, 2. maddesinde; "sanayi işletmelerinin İktisat ve Ticaret Vekaletinde tutulacak sanayi siciline kayıt ettirilmesi ve mukabilinde alınacak sanayi sicil vesikasının icabında yetkili memurlara ibraz olunmasının mecburi olduğu belirtilmiş; 5.maddesinde; "sanayi işletmelerinin bir senelik faaliyetlerini, İktisat ve Ticaret Vekaletince hazırlanacak nümunesine göre dolduracağı senelik işletme cetvellerinde göstermeye ve bu cetvelleri takvim senesi sonundan itibaren en geç dört ay içinde 2 nci maddede yazılı olduğu veçhile İktisat ve Ticaret Vekaletine göndermeye mecbur oldukları belirtilmiş; 9. maddesinde; "Bu kanun hükümlerine tevfiқан sanayi işletmelerini müddetinde sanayi siciline tescil ettirmeyenler veya 2 nci maddeye tevfiқан verilen beyannamelerde vukubulan değişiklikleri kapanma ve faaliyete geçme hallerini müddetinde ilgili mercilere bildirmeyenler veya senelik işletme cetvellerini zamanında İktisat ve Ticaret Vekaletine göndermeyenler hakkında bir aydan altı aya kadar hafif hapis veya 100 liradan 1000 liraya kadar hafif para cezası ve tekrarı halinde de her ikisi birlikte hükmolunur" hükmüne, 11. maddesinde ise;

"Bu kanuna göre istenen malûmatı hakikata aykırı olarak bildirenlere sekizyüz milyon lira idarî para cezası verilir.

(Ek: 24.4.2003-4854/5 md.) Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları o yerin en büyük mülkî amiri tarafından verilir. Verilen idarî para cezalarına dair kararlar ilgililere 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebliğat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hâllerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. Bu Kanuna göre verilen idarî para cezaları 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Âmmeye Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur" hükmüne yer verilmiştir.

6948 sayılı Yasa'nın 11. maddesinde yapılan ek düzenleme karşısında, bu Kanunda yazılı olan idari para cezalarına karşı yapılacak itirazların görüm ve çözümünde idari yargı yerlerinin görevli olacağının kabulü gerekir.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanun'un diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Genel kanun niteliği" başlıklı 3. maddesi, Anayasa Mahkemesi'nin 1.3.2006 gün ve E:2005/108, K:2006/35 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve gerekçeli kararı 22.7.2006 gün ve 26236 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış ve iptal hükmünün, kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiş; yasama organı tarafından iptal hükmü doğrultusunda yasal düzenleme yapılmaması sürecinde, anılan madde hükmünün yürürlükte bulunduğu düşüncesiyle, aynı doğrultuda karar verilmeye devam edilmiş; yasama organı tarafından, Anayasa Mahkemesi'nce verilen altı aylık süre içinde iptal hükmü doğrultusunda yasal düzenleme yapılması halinde ise, işaret edilen yargı yerinin yeni düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren görevli olacağı belirtilmiştir.

Son olarak, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde " (1) Bu Kanunun;

- a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,
- b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır." denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müstesna hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, idari para cezasına ilişkin görevli mahkemeyi belirleyen yasa kuralı değiştirilmiş ve yeni düzenleme 19.12.2006 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiş olduğuna göre, görev kuralının geçmişe etkili olacağı yolundaki genel hukuk ilkesi karşısında, 6948 sayılı Yasa'nın 5. ve 9. maddesine göre verilen idari para cezasına karşı yapılan itirazın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Bursa 1. İdare Mahkemesi'nin 4.8.2005 gün ve E:2005/982, K:2005/1031 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 26.12.2007 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.